

НОВИ САД - На данашњи дан 1814. године рођен је српски ботаничар и природњак Јосиф Панчић. Краљ Милан Обреновић, оснивач Српске краљевске академије (1.11.1886.) поставио га је за првог председника СКА. Првобитни назив био је Краљевско-српска академија. Медицину је завршио у Пешти, а у Бечу је усавршавао ботаничке студије и упознао Вука Караџића према чијем је савету 1846. дошао у Србију. Радио је као лекар у Параћину, Јагодини и Крагујевцу, а 1856. је постао професор Лицеја, потом Велике школе у Београду, чији је ректор био шест пута. Проучавао је флору, фауну и минералогiju Балканског полуострва, посебно Србије. Описао је око 80 непознатих биљних и животињских врста. Открио је ендемско-реликтни четинар познат као "Панчићева оморика" (*Pinus omorika*) и реликтне рамондије (*Ramonda serbica*, *Ramonda nathaliae*). Основао је 1874. и уредио Ботаничку башту у Београду. Од 1889. она се налази на имању које је у ту сврху даровао Краљ Милан (Јевремовац). Објавио је око 30 радова из ботанике, зоологије, геологије, минералогije, шумарства, археологије. Дела: "Флора Краљевине Србије", "Птице Србије", "Рибе Србије".

Данас је среда, 17. април, 108. дан 2024. До краја године има 258 дана.

1421 - Више од 100.000 људи удавило се пошто је море у Холандији пробило заштитне насипе.

1492 - Шпански (тада Кастиља и Арагон) краљевски пар Фернандо V и Изабела I сагласио се да финансира прво путовање у Америку, односно Индију како се тада мислило, шпанског морепловца италијанског порекла Кристифора Колумба. Додељена су му три једрењака, звање адмирала океана и вицекраља земаља које освоји. Обећана му је и десетина робе коју донесе и власништво осмине земље коју открије.

1790 - Умро је Бенџамин Френклин, писац, проналазач, филозоф, борац за независност САД. Био је штампар, књиџар, новинар, гувернер Пенсилваније, посланик у Лондону и

Паризу. Основао је прву јавну читаоницу у Америци, филозофско друштво Пенсилваније и "Академију" која је прерасла у Пенсилванијски универзитет. Био је члан Краљевског друштва у Лондону. С трећим председником САД Томасом Џеферсоном написао је "Декларацију независности". Учествовао је у писању Устава САД, залажући се за демократско друштво и укидање ропства. Истраживао је феномен електрицитета, доказао постојање позитивног и негативног електрицитета, пронашао громобран и открио ток и карактеристике Голфске струје.

1894 - Рођен је руски државник Никита Сергејевич Хрушчов, шеф совјетске Комунистичке партије од 1953. до 1964, упамћен по раскиду са стаљинистичком верзијом социјализма, али и по изузетној ревности у Украјини у време најтежих година Стаљинове владе. Од 1918. борио се у Црвеној армији током грађанског рата. Члан Централног комитета КП постао је 1934. шеф Московског комитета 1935. први секретар партије у Украјини 1938. члан Политбироа 1939. Организовао је партизански отпор у Украјини и био члан војних савета неколико фронтова у Другом светском рату. После смрти Стаљина 1953. постао је први секретар ЦК. Потписао је 1955. Београдску и 1956. Московску декларацију, којима су нормализовани односи са Југославијом. На 20. конгресу поднео је реферат "О култу личности и његовим последицама". Пленум ЦК сменио га је октобра 1964. са свих функција.

1916 - Рођена је цејлонска државница Сиримава Бандаранаике, која је у јулу 1960. постала председник владе Цејлона (садашња Шри Ланка), прва жена у историји на том положају.

1919 - Умро је српски писац и публициста Светозар Ћоровић. Са српским писцима Алексом Шантићем и Јованом Дучићем покренуо у Мостару лист "Зора". Био је међу водећим српским националистима који су се борили против окупаторског аустроугарског режима у Босни и Херцеговини. У Првом светском рату интерниран је и потом мобилисан. Отпуштен је пошто је оболео и убрзо је умро. У приповеткама, драмама и романима описивао је живот у Херцеговини. Дела: романи "Стојан Мутикаша", "Мајчина Султанија", збирке приповедака "У часовима одмора", "Моји познаници", "Брђани", драме "Зулумћар", "Он", "Адам-бег", "Ајша".

1924 - Рођен је српски вајар Јован Кратохвил, професор Универзитета уметности у Београду, ректор од 1971. до 1973. Аутор је низа споменика, укључујући споменике палим борцима на Мајевици и у Земуну, споменик на Авали совјетским ратним ветеранима погинулим у авионском удесу, спомен-костурницу у Сансеполкру у Италији. Био је врхунски спортиста у младости - пре Другог светског рата првак Југославије у

пливању, а после рата шампион државе у стрељаштву и освајач другог места на светском стрељачком првенству.

1929 - Рођен је Никола Милошевић, академик, књижевник, филозоф, критичар, публициста. Извесно време био је и народни посланик. Рођен је у Сарајеву, био је професор Теорије књижевности на Филолошком факултету у Београду. Од 1991. редовни је члан САНУ. Предводио је Задужбину "Милош Црњански". Веома плодан аутор, увек друштвено активан. Главна дела: "Антрополошки есеји", "Роман Милоша Црњанског", "Негативан јунак", "Идеологија, психологија и стваралаштво", "Андрић и Крлежа као антиподи", "Зиданица на песку", "Шта Лукач дугује Ничеу", "Филозофија структурализма", "Достојевски као мислилац", "Марксизам и језуитизам", "Психологија знања", "Антиномија марксистичких идеологија" и "Православље и демократија". Добитник је награде Београда (Октобарске) и награде "Исидора Секулић" 1982. (коју је одбио да прими).

1941 - У авионском удесу недалеко од Египта погинуо је српски историчар Владимир Ђоровић, професор Београдског универзитета и члан Српске краљевске академије. Аустроугарске окупационе власти осудиле су га на Бањалучком велеиздајничком процесу на осам година робије. После ослобођења земље био је члан Народног већа у Загребу и Привременог народног представништва у Београду. Дела: "Историја Југославије", "Узајамне везе и утицај код словенских записа", "Подела власти између Милутина и Драгутина", "Списи св. Саве", "Лука Вукаловић", "Поход Махмут-паше Бушатлије против Паштровића", "Односи Аустро-Угарске и Србије у XX веку", "Односи Црне Горе са Дубровником од Карловачког до Пожаревачког мира", "Бан Борић и његови потомци", "Хисторија Босне", "Покрети и дела". Постхумно објављено: "Историја Срба", "Скрипта минора".

1941 - Опумоћеници Врховне команде владе Краљевине Југославије, шеф дипломатије Александар Цинцар-Марковић и генерал Радивоје Јанковић, потписали су, у згради негдашњег чехословачког посланства у Београду, акт о капитулацији оружаних снага Југославије. Војска је одведена у заробљеништво (само Срби), а земља подељена. Формиране су злочиначка Независна држава Хрватска и Велика Албанија, а Немачка, Италија, Мађарска и Бугарска, поделиле су остатак територије. Југословенска ратна флота припала је Италији, изузев једне подморнице и две моторне торпиљерке које су умакле и разарача "Загреб" који су успели да потопе поручници бојног брода Милан Спасић и Сергеј Машера у Боки.

1944 - Британска влада је у Другом светском рату донела одлуку о ограничењу

дипломатских веза страних представника - забрањено је одашиљање и примање шифрованих порука, а дипломатска пошта је отворана и цензурисана. То се није односило само на представништва Совјетског Савеза, САД и британских доминиона, осим Ирске. Потез без преседана у међународном праву и пракси повучен је ради очувања ратних тајни, посебно отварања другог фронта у Европи. Мере су укинуте после успешног искрцавања савезника у Француској у августу 1944.

1946 - Последњи француски војници напустили су Сирију, до тада француску мандатну територију, која је стекла независност.

1961 - Уз обилату подршку САД, кубански контрареволуционари искрцали су се у "Залив свиња" у намери да сруше власт Фидела Кастроа. Кубанске снаге брзо су их разбиле, па је председнику САД Џону Кенедију остало само да призна пораз и одговорност своје владе. У тродневним борбама убијено је стотинак и заробљено више од 1.000 нападача.

1969 - Александер Дубчек поднео је оставку на положај шефа Комунистичке партије Чехословачке, на којем га је заменио Густав Хусак.

1971 - Египат, Сирија и Либија потписали су уговор о конфедерацији, али је та творевина убрзо пропала, попут других сличних арапских асоцијација.

1975 - "Црвени Кмери" су заузели главни град Камбоџе Пном Пен и убрзо отпочели револуционарни терор.

1977 - Жене су у Лихтенштајну први пут гласале.

1983 - Са територије Индије успешно је лансиран вештачки сателит. Први индијски сателит избачен је совјетском ракетом у орбиту око Земље са космодрома Бајконур 19. априла 1975.

1989 - Пољски синдикат "Солидарност" легализован је после седмогодишње забране.

1992 - Из Пала је почело емитовање програма радио станице Републике Српске - Студија С. Претходно су Радио Сарајево запоселе муслиманске снаге Алије Изетбеговића.

1993 - Умро је турски државник Тургут Озал, председник Турске од 1989.

1997 - Умро је израелски државник Хаим Херцог, председник Израела од 1983. до 1993. Завршио је права у Кембриџу и војну академију у Сендхерсту, а у Другом светском рату борио се у британској армији. У Палестини се потом укључио у илегални покрет Хагана, а кад је 1948. основан Израел постао је први шеф војне обавештајне службе. Потом је био командант јужне армијске области и први војни гувернер Западне обале окупиране у рату 1967. а од 1975. до 1978. израелски амбасадор у УН.

1999 - Одржана је традиционална међународна маратонска трка у Београду упркос бомбардовању Србије (СРЈ) од стране НАТО. У главној трци су уз домаће такмичаре трчали и маратонци из Русије, Грчке, Македоније, Бугарске, Румуније, Републике Српске, Немачке и САД. У трци рекреативаца под слоганом "Трчи из задовољства, не од бомби" учествовало је око 15.000 људи.

2002 - Бивши герилски вођа Ксанана Гусмао проглашен је победником првих председничких избора у Источном Тимору.

2003 - Умро је руски филмски режисер Емил Лотјану, аутор класичних дела руског филма као што су "Цигани лете у небо", "Моја нежна, умиљата звер" и "Ана Павлова", посвећен једној од највећих руских балерина. За филм "Цигани лете у небо" награђен је главном наградом међународног филмског фестивала у Сан Себастијану.

2004 - Нови вођа палестинског покрета Хамас Абдел Азиз ел Рантиси убијен је у израелском хеликоптерском нападу на његово возило. Рантиси је постао вођа пошто је месец дана раније, такође у израелском хеликоптерском нападу, убијен оснивач и

духовни лидер тог терористичког исламистичког покрета шеик Ахмед Јасин. 2014 - Преминуо је Габријел Гарсија Маркес, колумбијски писац, нобеловац. Омиљени латиноамерички аутор, досезао је милионске тираже широм света. Дела: "Пуковнику нема ко да пише", "Сто година самоће", "Јесен патријарха", "Љубав у доба колере", "Хроника најављене смрти", "О љубави и другим демонима".

2014 - Преминуо је Габријел Гарсија Маркес, колумбијски писац, нобеловац. Омиљени латиноамерички аутор, досезао је милионске тираже широм света. Дела: "Пуковнику нема ко да пише", "Сто година самоће", "Јесен патријарха", "Љубав у доба колере", "Хроника најављене смрти", "О љубави и другим демонима".

2022 - Преминуо је Раду Лупу, пијаниста. Свирао је као шестогодишњак а са дванаест је јавно наступао представљајући сопствене композиције. Школовао се у родној Румунији и на конзерваторијуму у Москви. Изводио је музику Бетовена, Моцарта, Брамса, Шуберта, Шумана, Бартока, Дебисија, Енескуа, Јаначека. Шездесетих је освојио најпрестижније међународне пијанистичке награде, Ван Клаберн, Жорж Енеску, Лидс. Свирао је са водећим оркестрима широм света од њујоршке до берлинске филхармоније. Добитник је признања Франко Абијати 1989. Едисонову награду за носач звука са три кључна Шуманова клавирска рада добио је 1995. Освојио је награду Греми 1996, за албум две Шубертове сонате. Признање Артуро Бенедети добио је 2006. Лупу је по општој оцени био међу највећим пијанистима његовог времена.

(Танјуг)